

VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETAS
HUMANITARINIŲ MOKSLŲ FAKULTETAS
KAUNO ISTORIJOS CENTRAS

VDU KAUNO ISTORIJOS OLIMPIADA

Literatūrinis Kaunas

2017 m. kovo 18 d.

Informacinis leidinis Kauno miesto ir rajono
mokytojams ir moksleiviams

Informacija apie olimpiadą ir VDU Kauno istorijos centro naujienos
<http://www.facebook.com/kaunoistorijoscentras>

Olimpiados organizatorius

VYTAUTO DIDŽIOJO
UNIVERSITETAS
MCMXXII

Olimpiados partneriai:

KAUNO APSKRITIES
VIEŠOJI BIBLIOTEKA

Kas yra Kauno istorijos olimpiada?

Kauno istorijos olimpiada yra Vytauto Didžiojo universiteto rengiamas konkursas Kauno miesto ir rajono bendrojo lavinimo mokyklų 5–12 klasių moksleiviams, besidomintiems Kauno miesto ir regiono istorija.

Ko siekiama rengiant olimpiadą?

Olimpiados tikslai yra:

- skleisti ir įtvirtinti Kauno istorijos žinias Kauno visuomenėje;
- stiprinti Vytauto Didžiojo universiteto ir bendrojo lavinimo mokyklų ryšius;
- prisidėti prie humanitariniams ir socialiniams mokslams gabių moksleivių ugdymo ir skatinimo sistemos Kaune formavimo;
- padėti Kauno miesto istorijos mokytojams tobulinti dalykinę kompetenciją.

Kas organizuoja olimpiadą?

Olimpiados organizatorius ir vykdytojas – Vytauto Didžiojo universiteto Humanitarinių mokslų fakulteto Kauno istorijos centras. Olimpiadą globoja Kauno miesto ir rajono savivaldybių merai.

Kas gali dalyvauti olimpiadoje?

Olimpiados dalyviai – Kauno miesto ir rajono bendrojo lavinimo mokyklų 5–12 klasių moksleiviai.

Kiek dalyvių gali deleguoti kiekviena mokykla?

Dalyviai yra skirstomi į keturias amžiaus grupes pagal mokymosi koncentrus. Sudaromos 5–6, 7–8, 9–10 ir 11–12 klasių grupės. Iš kiekvieno koncentro mokykla gali deleguoti po **tris dalyvius**. Mokyklos, kurių istorijos mokytojai parodė geriausius kaunistikos mokymo pasiekimus, o mokiniai per ligšiolines VDU Kauno istorijos olimpiadas parodė itin aukštus rezultatus (bent vieną kartą tapo prizininkais), gali deleguoti neribotą dalyvių skaičių.

Kada ir kur vyks olimpiada?

Olimpiados data – 2017 m. kovo 18 d., šeštadienis. Olimpiada vyks Vytauto Didžiojo universiteto patalpose. Detali olimpiados dienotvarkė mokykloms bus pateikta elektroniniu paštu.

Kiek laiko truks olimpiada?

5–6 ir 7–8 klasių moksleiviams olimpiados užduotims atlikti bus skirta 90 minučių. 9–10 ir 11–12 klasių moksleiviams užduotims atlikti bus skiriama 150 minučių.

Kokia yra olimpiados apimama chronologija?

Olimpiados chronologija apima Kauno miesto ir regiono istoriją nuo miesto ištakų iki šių dienų. Siekiama, kad pasirengimas olimpiadai netrukdytų, bet, atvirkščiai, padėtų pagrindinio istorijos kurso mokymuisi, todėl:

- 5–6 ir 11–12 klasių koncentrų moksleiviai pagal savo amžiaus galimybes turėtų būti susipažinę su Kauno istorija nuo miesto ištakų iki šiandienos.
- 7–8 klasių koncentro moksleiviai turėtų būti susipažinę su Kauno miesto istorija nuo miesto ištakų iki 1655 m.
- 9–10 klasių moksleiviai turėtų būti susipažinę su Kauno istorija nuo 1655 m. iki šių dienų.

Kokia yra olimpiados tematika?

2017 m. 70 proc. užduočių sudarys bendrieji Kauno istorijos klausimai. Bendrosios dalies tematika apima:

- Kauno miesto savivaldos ir miestiečių bendruomenės raidą;
- miesto urbanistinės ir architektūrinės raidos tendencijas;
- Kauno kultūrinį ir ūkinį gyvenimą;
- miesto vaidmenį šalies politikoje, kultūroje, ekonomikoje;
- Kauno raidą lėmusius karinius procesus;
- išnykusį ir tebeegzistuojantį Kauno kultūros paveldą;
- Kauno miesto simbolius;
- Kauno miesto vaizdavimą ikonografijoje, grožinės literatūros ir kituose meno kūriniuose;
- su miesto ir regiono istorija susijusias personalijas.

Olimpiados užduotyje ketinama 30 proc. užduočių skirti plačiai suprantamam literatūriniam Kauno gyvenimui. Tema apima:

- Kauno istorijos atspindžius grožinėje literatūroje;
- literatūrizuotus Kauno aprašymus keliautojų prisiminimuose, spaudoje, memuaruose;
- rašytojų veiklą mieste ir regione;
- knygų ir literatūrinės periodikos leidybą bei platinimą: leidinius, jų redakcijas ir autorius; leidyklas, spaustuves, knygynus;
- skaitymo kultūrą ir skaitymo populiarinimą: asmenines ir institucijų bibliotekas, literatūrinius renginius, sambūrius ir kt.

Kokias užduotis reikės atlikti moksleiviams?

Numatomos keturių tipų olimpiados užduotys:

- 1) klausimai su pasirenkamaisiais atsakymo variantais;
- 2) atviro tipo klausimai, į kuriuos reikia atsakyti vienu–dviem sakiniais;
- 3) šaltinių analizė;
- 4) praktinė užduotis (video užduotis, orientavimasis miesto plane ir pan.).

Kas rengs ir vertins olimpiados užduotis?

Olimpiados užduotis rengs ir vertins Kauno istorijos centro vadovo sudaryta darbo grupė, į kurios sudėtį bus įtraukti kaunistikos ir mokyklinės istorijos didaktikos specialistai.

Kada bus skelbiami olimpiados rezultatai ir apdovanojami nugalėtojai?

Olimpiados nugalėtojus planuojama paskelbti ir apdovanoti praėjus dviem savaitėms po olimpiados užduočių atlikimo. Apie tikslią nugalėtojų apdovanojimo datą ir vietą mokykloms bus pranešta elektroniniu paštu.

Kiek moksleivių bus apdovanojama?

Kiekviename konkurse skiriama po vieną pirmąją, antrąją ir trečiąją vietą.

Kokie apdovanojimai bus teikiami nugalėtojams?

Nugalėtojai bus apdovanojami organizatoriaus parengtais diplomais. Olimpiados prizinkams ir juos ruošusiems mokytojams bus įteiktos Kauno miesto ir rajono merų padėkos. Olimpiados laimėtojai bus apdovanojami renginio rėmėjų įsteigtais vertingais daiktniais prizais.

Kokią literatūrą skaityti moksleiviams?

Literatūros sąrašė pateikti tik populiariausi ir lengviausiai pasiekiami kaunistikos tekstai. Mokytojams ir mokiniams taip pat rekomenduojama naudotis kitais prieinamais mokslo ir mokslo populiarinimo darbais, publikuotais istorijos šaltinių rinkiniais, albumais, Kauno miesto muziejų ištekiais.

Renkantis papildomus tekstus galima pasinaudoti „Kauno istorijos metraštyje“ publikuojamomis leidinių anotacijomis ir recenzijomis.

Atkreipiamas dėmesys į tai, kad mokytojai, atsižvelgdami į moksleivių amžių, žinias ir gebėjimus, turėtų savarankiškai parinkti jiems tinkamus tekstus.

Pagrindinė olimpiados literatūra:

- *Kauno atradimai*, /redaktorė A. Vinciūnienė/, Kaunas, 2006, prieiga per internetą: <http://www.vdu.lt/lt/apie-vdu-kaune/vdu-ir-kaunas>
- *Kauno istorijos metraštis* (iki šiol išėjo 15 tomų).
- Kiaupa Z. *Kauno istorija: I tomas: Kauno istorija nuo seniausių laikų iki 1655 metų*, Vilnius, 2010.

Olimpiados teminės dalies Literatūrinis Kaunas literatūra ir šaltiniai:

REKOMENDUOJAMA LITERATŪRA

- Cilciūtė A. *Literatūrinis Kauno mitas populiariojoje tarpukario prozoje (J. Visgino romane „Laisvės alėja“, J. Piliponio romane „Amžinas žydas Kaune“ ir J. Marcinkeviaus apysakoje „Raudonos Kauno naktys“): magistro baigiamasis darbas*, Kaunas, 2011. [yra prieiga per internetą].
- Daugirdaitė S. *Švystelėjo kaip meteoras: 1965-ieji su Simone de Beauvoir ir Jeanu Pauliu Sartre'u*, Vilnius, 2015.
- Grigoravičiūtė A. *Jidiš literatūra tarpukario Lietuvoje (1918–1940): savasties paieškos*, Colloquia, t. 29, p. 38–62, prieiga per internetą: http://www.ilti.lt/failai/38-62_psl_GRIGORAVICIUTE.pdf
- Jankauskienė J. *Maišto kultūra Kauno literatų bohemiškosios savimonės kontekste 1919–1940 m.*, Istorija, t. 90, p. 59–71, prieiga per internetą: HYPERLINK „<http://www.istorijoszurnalas.lt>“ www.istorijoszurnalas.lt
- Jašelskytė M. *Iš tarpukario Kauno literatų gyvenimo: apie snobizmą*, Naujasis židinys – Aidai, prieiga per internetą: <http://www.nzidiny.lt/257162/naujienos/akademija/is-tarpukario-kauno-literatu-gyvenimo-apie-snobizma>
- Lietuvninkaitė N. *Kauno senoji knyga: raiška ir plėtotė 1843–1918 metais*, Vilnius, 2006.
- *Literatūrinė Kauno regiono savimonė: mokslo straipsnių rinkinys*, /sud. I. Žakevičienė/, Kaunas, 2011.
- Lūžys S. *Knyga per amžius: senosios knygos ekspozicija*, Kaunas, 2006.
- *Sostinė kaip tapatumo simbolis: Vilnius ir Kaunas tarpukario kultūroje*, /sud. A. Lapinskienė, V. Šeina/, Vilnius, 2014.
- Šeina V. *Laikinoji sostinė lietuvių literatūroje*, Vilnius, 2014.

REKOMENDUOJAMI ŠALTINIAI

- Almenas K. *Lietingos dienos. Vaivos juosta. Trispalvė Iljičiui* [trilogija]. Vilnius, 2012–2014.
- Erra J. *Kauno puslapiai*, Vilnius, 2015.
- Gimberis J. *Pasirinktos humoreskos*.
- Kaupas J. *Daktaras Kripštukas pragare* [bet kuris leidimas].
- Korsakienė H. *Laikinoji sostinė* [bet kuris leidimas].
- Kunčius H. *Dervišas iš Kauno*, Vilnius, 2014.
- Mykolaitis-Putinas V. *Altorių šešėly* [trečioji dalis; bet kuris leidimas].
- Ruseckaitė A. *Šešėlis JMM. Maironio gyvenimo meniniai biografiniai etiudai* [bet kuris leidimas].
- Sirijos Gira V. *Raudonmedžio rojus* [bet kuris leidimas].
- *Troleibuso istorijos: geriausių šiuolaikinių apsakymų rinktinė*, Vilnius, 2014.
- Vaičiulaitis A. *Knyga ir žmonės: straipsnių rinkinys*, Vilnius, 1992.
- Vaičiūnaitė J. *Mabre viešbutis: memuarinė proza*, Vilnius, 2009.
- Zelčiūtė D. *Gastrolės*, Vilnius, 2009.
- Zingeris M. *Aplink fontaną, arba Mažasis Paryžius*, Vilnius, 1998.

Moksleiviams taip pat rekomenduojama pasinaudoti šiais tekstais:

- Almonaitis V., Almonaitienė J. *Kauno senamiestis: mažasis keliautojo žinynas*, Kaunas, 2013.
- Bakonis E., Bakonienė A. *Kaunas: palikimas ir dabartis. Ekskursija po miestą*, Kaunas, 2007.
- *Darbai ir dienos*, Kaunas, 2003, t. 34 (tomas, skirtas Lietuvos tautinėms mažumoms).
- Ikamas A., Manelis E. *Tarpukario Lietuvos galvosūčiai*, Vilnius, 2012.
- *Kaunas: istorija, praeitis, dabartis*, /sudarytojas R. Viedrynaitis/, Kaunas, 2006.
- *Kauno savasties ženklai*, /sudarytoja R. Tamoliūnienė/, Kaunas, 2009.
- Kiaupa Z. Vytauto palikimas Kaune, *Jogailos ir Vytauto laikai: Mokslinių straipsnių rinkinys, skirtas Žalgirio mūšio 600-osioms metinėms*, Kaunas, 2011, p. 187–197.
- *Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė XVIII amžiuje: Miesto erdvė: Mokslinių straipsnių rinkinys*, /sudarytojas E. Brusokas/, Kaunas, 2007.
- *Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kasdienis gyvenimas: Lietuvos istorijos skaitinių chrestomatija*, /sudarytojai A. Baliulis, E. Meilus/, Vilnius, 2001.
- Rimša E. *Kauno miesto herbas XV-XX a.*, Vilnius, 1994.
- Sajauskas S., Baltrušaitienė R., Markūnas A., Birškytė L. *Kaunas: gatvės ir žmonės*, Kaunas, 2001.
- *Tarpukario Lietuva*, Kaunas, 2007. (Serija „Pažinkime Lietuvą“)

Rekomenduojami elektroniniai ištekliai:

- Istorinė Lietuvos Respublikos Prezidentūra Kaune, prieiga per internetą: <http://istorineprezidentura.lt>
- Kaunas: datos ir faktai: elektroninis žinynas, prieiga per internetą: http://datos.kvb.lt/index.php?option=com_laikotarpiai
- Kauno atminties archyvas *Atminties vietos*: <http://www.atmintiesvietos.lt>
- Kauno senamiestis, prieiga per internetą: <http://kaunosenamiestis.autc.lt>
- Kauno tvirtovė, prieiga per internetą: <http://tvirtove.kaunas.lt>
- Projektas „Iškiliausi tarpukario kauniečiai“, prieiga per internetą: <http://www.kvb.lt/iskiliausi/>
- Urbaitytė R. Kauno žydų istorija ir paveldas, prieiga per internetą: <http://www.zydai.lt/lt/content/viewitem/680/>
- Žymūs Kauno žmonės: atminimo įamžinimas: elektroninis žinynas, prieiga per internetą: <http://atminimas.kvb.lt/>
- Kauno apskrities viešosios bibliotekos Kaunistikos skyriaus elektroniniai ištekliai, prieiga per internetą: <http://www.kvb.lt/lt/krastieciams>

Kur galima gauti reikalingą literatūrą?

Reikalingą literatūrą galite gauti savo mokyklos bei pagrindinėse Kauno bibliotekose. Olimpiados dalyviams pasirengusios pagelbėti VDU bibliotekos Vaclovo Biržiškos skaitykla (K. Donelaičio g. 52–218) ir olimpiados partnerė – Kauno apskrities viešosios bibliotekos Kaunistikos skaitykla (Radastų g. 2).

Kada ir kaip bus registruojami olimpiados dalyviai?

Olimpiados dalyvių registracija vyks 2017 m. vasario 6-10 d. internete užpildant mokykloms elektroniniu paštu išsiųstą registracijos formą.

Kas konsultuoja olimpiados dalyvius?

Olimpiados dalyviai klausimus gali siųsti elektroniniu paštu VDU Kauno istorijos centro jaunesniajai mokslo darbuotojai Ingai Puidokienei inga.puidokiene@vdu.lt